

KNOWLEDGE

PŘEKLAD:
REŽIE:
ASISTENT REŽIE:
VÝPRAVA:
HUDBA:
DRAMATURGIE:

JIŘÍ KOLÁŘ
JOSEF JANÍK
IVAN KREJČÍ
MARTA ROSZKOPFOVÁ
ANTONIO VIVALDI
PETRA KOHUTOVÁ

HAMM
CLOV
NAGG

NELL

MILOSLAV ČÍŽEK
VÍTĚZSLAV KRYŠKE
KOSTAS ZERDALOGLU
NEBO MICHAL ČAPKA J.H.
VĚRA JANKŮ
NEBO IVANA UHLÍŘOVÁ J.H

INSPICE:
NÁPOVĚDA:

VĚRA KRYŠKOVÁ
JIŘINA ČÍŽKOVÁ

1. PREMIÉRA V MÁRNICI V PÁTEK 16. KVĚTNA 1997 V 19.00 HOD.
2. PREMIÉRA V MÁRNICI V NEDĚLI 18. KVĚTNA 1997 V 18.00 HOD.

samuel beckett

narozen 13.4.1906 ve foxrocku jižně od dublinu - irský dramatik a prozaik píšící anglicky a francouzsky - nositel nobelovy ceny za literaturu (1969) - hry čekání na godota konec hry krappova poslední páska šťastné dny kročeje nikoli sen katastrofa - rozhlasová hra všichni kdož padají - tv hra tak co joe - romány murphy molloy a malone umírá - eseje o proustovi a joycovi - zemřel 22.12.1989 v paříži

jako člověk má pověst velkého podivína. nekomentuje vlastní tvorbu, nezajímá se o to, co si o ní myslí jiní, nechte, co se o něm píše. s nikým se nestýká, neposkytuje interview. nežívá velkých slov. jen občas se objeví někde v evropě na zkoušce některého ze svých děl a beze slova sleduje práci herců. ale nikdy nechodí na hotová představení. vlastně nechodí vůbec nikam, nepočítáme-li procházku po lucemburské zahradě. naposledy byl veřejně viděn před dvěma lety na pohřbu rogera blina, významného herce a režiséra, který jako první svého času uvedl čekání na godota a později byl beckettovým dobrým přítelem a také snad největším znalcem jeho díla.

samuel beckett žije osaměle nedaleko pařížského vězení la santé. má starého renaulta cv, kterým již dlouho nejedí, protože od něj dávno ztratil klíčky. na hlavě nosí podivný hnědý baret. kdo je to? někdo tvrdí, že jeden z největších žijících spisovatelů na západě. ale on se do té role jistě nechce vtělit. chce zůstat jen člověkem, který se po svém vyrovnává s lidským osudem.

(spisovatel mlčení. 1986)

toru. Jak praví Gogo, jedna z postav, "hovoří, aby vzbudili dojem, že existují". U Becketta je totiž slovo známkou života. Jeho postavy žijí, dokud mluví. Jejich lidskou podstatu autor metaforicky naznačuje v nejčernějších barvách a nejkatastrofálnějších situacích (Winnie je až po krk zakopána v zemi, Hamm je slepý, Clov chromý, rodiče z Konce hry jsou uzavřeni v kontejnerech na odpadky), ale nevylučuje optimismus. Žádný z nich neumírá, nikdo nespáchá sebevraždu. Bojují dál.

(Spisovatel mlčení. Krakov, Przekrój 1986)

V této noci, plné světélek na moři, na zemi, na obloze, plul jsem unášen odlivem a proudy. Všiml jsem si, že mám klobouk uvázaný asi provázkem ke knoflíkové dírice. Nadzvedl jsem se z lavičky v zádi člunu a ozval se ohromný cinkot. Řetěz, upevněný vepředu, se mi začal ovíjet kolem pasu. Musel jsem už dřív do prken dna prorazit díru, protože najednou vidím, jak ji vleče uvolňuji svým nožem. Díra byla malá a voda natékala jenom pomalu. Bylo to tak na dobrou půlhodinu všeho všudy, kdyby do toho nic nepředvídaného nepřišlo. A já, znovu usazen v zádi, nohy pěkně natažené, pohodlně opřen o pytel vycpaný travou, který mi sloužil za polštář, spolkl jsem svůj utišující prostředek. Moře, obloha, hora, ostrovy se na mě slétly ve strašném srdečním stahu a pak se rozlétly až k hranicím prostoru. Vzpomněl jsem si matně a bez lítosti na výpověď, kterou jsem málem vyhotovil, výpověď o obraze mého života, chci říct bez odvahy s ním skoncovat a také bez síly v něm pokračovat.

(Samuel Beckett : Konec. 1945)

Dle mého mínění jsem nikdy nikoho nemiloval, upamatoval bych se na to. Leda ve snu, a tam to byla zvířata, snová zvířata, neměla nic společného s tím, co je k vidění na venkově, nedokázal bych je popsat, líbezná stvoření, většinou bílá. V jistém smyslu je to možná škoda, mít příčinlivou choť, byl bych možná v tuto chvíli někdo jiný, byl bych možná rozvalen na slunci, cumlal fajfku a poplácával prdelky svých potomků třetí a čtvrté generace, vážen a respektován všemi, vyptával bych se, co bude k večeři, místo abych se vláčel po stále stejných starých cestách za každého počasí, neměl jsem nikdy zálibu v průzkumech. Ne, ničeho nelituji, to jediné, čeho lituji, je, že jsem spatřil světlo světa, umírat je tak zdlouhavé, vždycky jsem to říkal, tak svízelné. Ale honem, co bylo dál, po bílém koni zminka o zuřivosti, v žádné návaznosti, mám za to. Ale nač pokračovat v tomto příběhu, sám nevím, jednoho dne stejně musím dospět ke konci, proč ne teď? To jsou však jen myšlenky, nikoli moje, nevadí, měl bych se stydět. Je to tím, že jsem starý a slabý, že v utrpení a slabosti mumlám své proč a ustávám a staré myšlenky se ve mně vzdouvají jako vlna až do mého hlasu, ty staré myšlenky se mnou zrozené, se mnou vyrostlé a zahnané do propasti, vida, zase jedna. Ne, najděme znovu ten dávný den, kterýkoli dávný den a oči, které se pozvedají od temné země, nám dané, k věcem, které nosí, a od nich k nebi, potom se kloní dolů, pozvedají se a kloní dolů.....

(Samuel Beckett : Z nedokončeného díla. 1955)

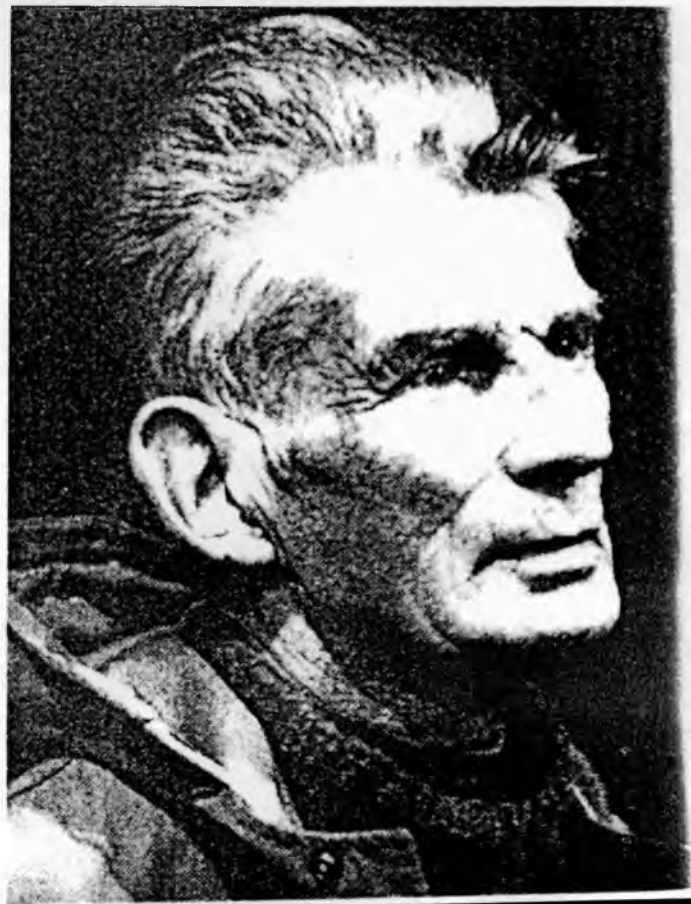
Řek mi, ale to právě je láska, ale ano, ale ano, věř mi, sám dobře vidíš, že je to snadné. Ale to právě je přátelství, řekl mi, ale ano, ale ano, ujišťuji tě, že nepotřebuješ hledat dál. Tady to je, řekl mi, zastav se, zvedni hlavu a pohleď na tu nádheru. Ten řád! No tak, nejsi zvíře, řekl mi, mysl na tyto věci a uvidíš, jak ti bude všechno jasné! A jednoduché! S jakou znalostí, řekl, ošetřují všechny tyto smrtelně raněné. Říkám si... někdy, Clove, je třeba dokázat vytrpět něco víc, když chceš, aby tě jednoho dne - přestal trestat. Říkám si... někdy, Clove, je třeba dokázat být lepším, když chceš, aby tě jednoho dne - nechal odejít. Ale cítím se příliš starý a příliš daleko, abych si mohl vytvořit nové zvyky. Dobře, tak to tedy nikdy neskončí a nikdy neodejdu. Jednoho dne potom to náhle skončí, změní se to, nechápu jak, umírá to nebo umírám já, ale to taky nechápu. Ptám se na to slov, která zbývají - spánek, probuzení, večer, ráno. Nedokážou odpovědět. Otvírám dveře díry a odcházím. Jsem tak shrbený, že vidím jen své nohy, když otevřu oči, a trochu zčernalého prachu mezi chodidly. Říkám si, že země vyhasla, třebaže jsem ji nikdy neviděl roznicenou. To se rozumí samo sebou. Když upadnu, zapláču štěstím. To je to, co nazýváme dosáhnout odchodu.

(Samuel Beckett : Konec hry.1963)

Zavádějící formule a la "Beckettův svět bez Boha", "fascinace smrtí", "zbožnění nicoty" jen prozrazují, že jejich autoři Becketta nečetli, a když, tak velmi povrchně. Jeho svět je v klíně Boha mlčícího, odmítajícího levnou slitovnost, přehlíženého, avšak neúprosně přítomného. Bez něho by Beckettův člověk neměl komu se rouhat, komu ve své bídě předhazovat bezcitnost, koho vinit, ke komu se zarputile obracet zády. Nad vstupem do světa Beckettova díla se tmí nápis : **PRVOTNÍM HŘÍCHEM JE NAŠE ZROZENÍ.**

Ozve-li se v něm smích při zmínce o božím milosrdenství, je to smích nad bláhovostí naší prospěchářské představy Boha. Beckettovy postavy netrpí neschopností, nýbrž nechutí vypořádávat se úspěšně se životem. Mají odpor k zápolení se životem, protože je předem prohrané.

(Josef Kaušitz. 1991)

Armin Böhmer

špetky naděje, že se v mém životě někdy něco změní. Potom jednou přišli do San Quentinu herci. Taková kulturní parta dobrovolníků. Zahráli nám divadelní představení."

"Co to bylo?"

"Čekání na Godota."

"Poslyšte, dramaturgii se nevěnuji první rok, ale i kdybych se namáhal, jak bych chtěl, nemyslel bych nic absurdnějšího než hrát odsouzencům na smrt Čekání na Godota. Neumím si představit reakci trestanců."

"Zprvu jsme měli hloupé poznámky, řehtali jsme se, ale když to skončilo, někteří zuřili a někteří plakali."

"Viděl jste předtím nějaké divadelní představení?"

"Ne, v životě jsem nebyl v divadle. Jen v kině. Čekání na Godota jsme si pak podle nich sami nazkoušeli. Režíroval jsem a hrál."

"O té hře se říká, že je vrcholem bezútěšnosti. Co jste v ní, proboha, viděli. Co vám dávala?"

"Není bezútěšná. Nevím, jaká je, ale bezútěšná ne. A těžko říci, čím nám byla blízká. Snad jenom tím, že situaci těch lidí ve hře jsme rozuměli perfektně."

(Z rozhovoru s Rickem Cloucheym, bývalým vězněm ze San Quentinu. Dialóg 1989)

**ALE UVAŽTE, UVAŽTE, JSTE NA ZEMI,
TO JE BEZNADEJNĚÍ!**

(Samuel Beckett)

DOST' BOLO ŽARTOV!

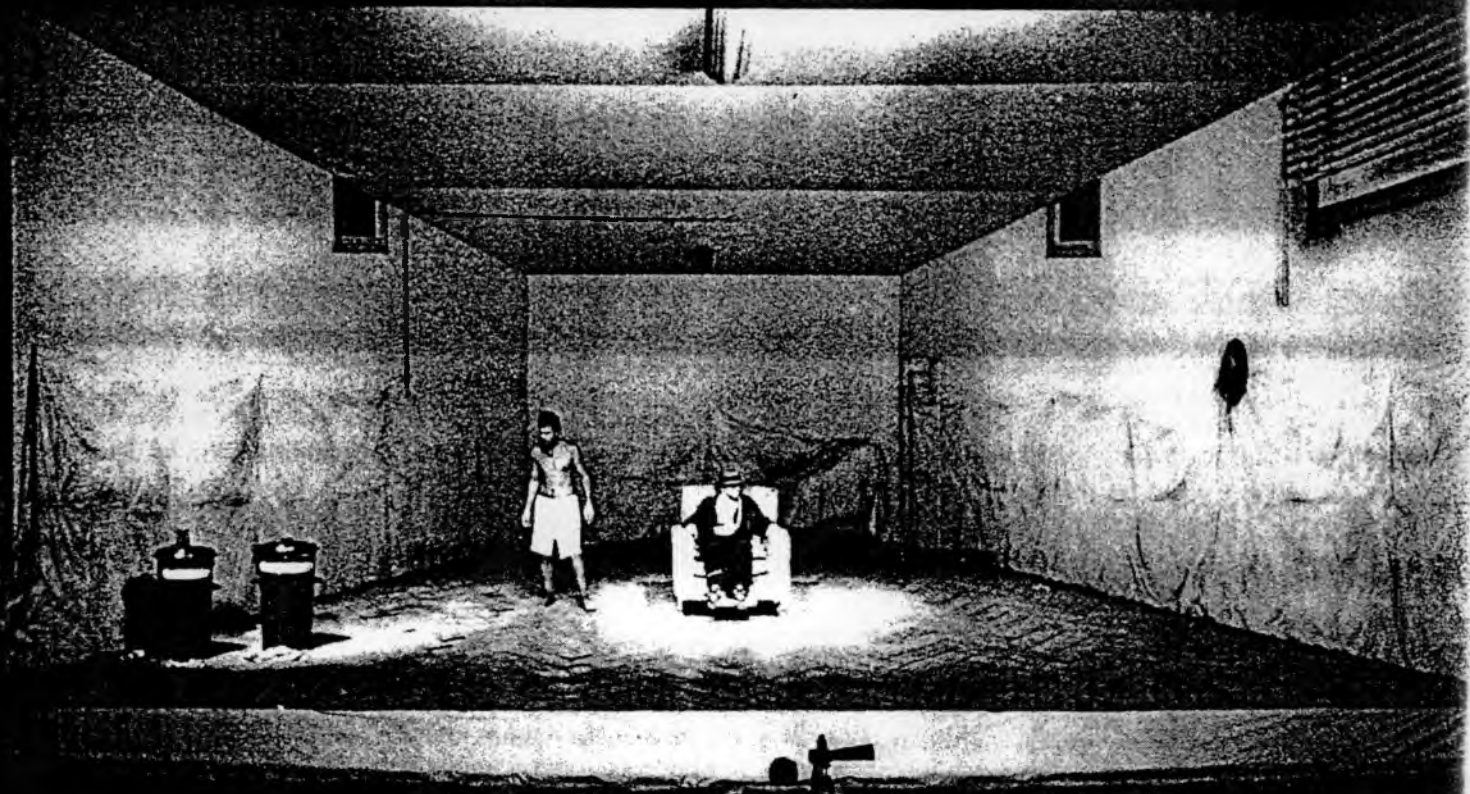
(Josef Janík)

„KONEC HRY“

Mnichov-Kammerspiele 1978, režie: Volker Hesse

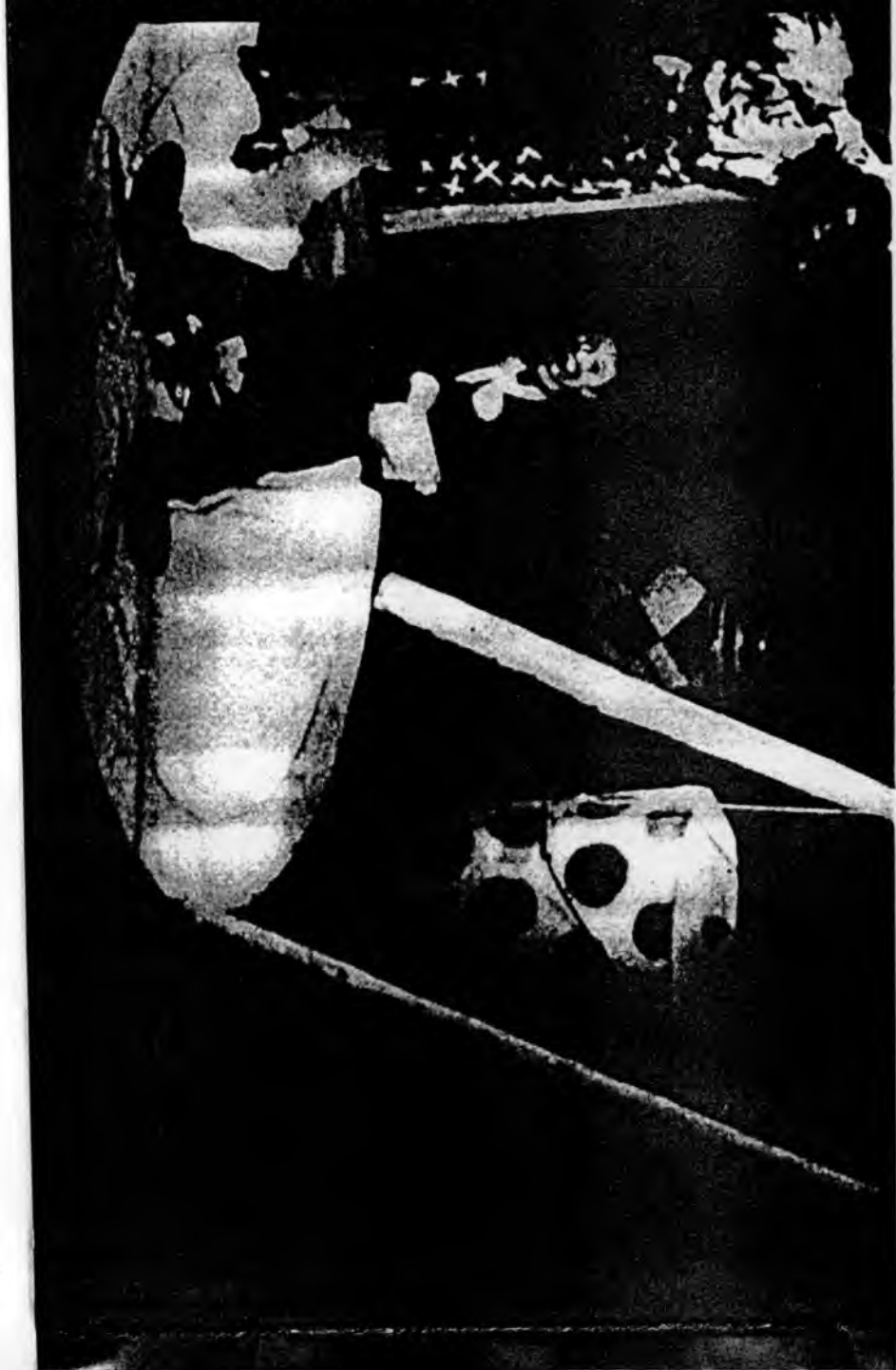

„KONEC HRŮ“
Stuttgart 1978, režie: Alfred Kirchner

„KONIEC HRY“

Teatr 38 – Krakov, režia: W. Krygier

věra janků

michal čapka

vítězslav kryške

ivana uhlířová

miloslav čížek

kostas zerdaloglu

KONEC HRY